

KLIIMAMINISTEERIUM

Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete kontrolli ja tegevuskava koostamise raport (C.7.3)

Tallinn 2023

Töö nimetus: Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete kontrolli ja tegevuskava koostamise raport (C.7.3)

Raporti ja tegevuskava koostas: Katrin Aavik

Raporti koostamisel ja andmete kogumisel osalesid: Jekaterina Kärme, Kai Korkmann, Kaidi Sootalu, Marit Mändmets

Keskkonnaamet (registrikood 70008658)

Roheline 64

80010 Pärnu, Eesti

KESKKONNAAMET

Aruanne on valminud LIFE IP CleanEST projekti raames, mida rahastavad Euroopa Komisjoni LIFE programm ja Eesti riik. LIFE programmi rahastusleping nr LIFE17 IPE/EE/000007. Aruanne kajastab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei vastuta sisu kasutamise eest.

Sisukord

Summary	4
Sissejuhatus	5
1. Valimi moodustamise, objekti kontrolli teostuse ja tegevuskava koostamise meetoodika	6
2. Teostatud inventariseerimised ja aruandes käsitletavad heitvee väljalaskmed	9
2.1. Veemajanduskava 2022.–2027. a meetmeprogrammis nimetatud Viru alamvesikonda jäävad reoveepuhastid ja heitveeväljalaskmed	11
3. Inventariseeritud ja veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud väljalaskmete seisundi analüüs ja ettepanekud täpsustatud meetmete tegevuskavasse lisamiseks	14
3.1. Nõuetele vastavad heitvee väljalaskmed ja muud väljalaskmed, mille osas jätkutegevusi ette ei nähta	14
3.2. Heitvee väljalaskmed ja puhastid, mis vajavad jätkutegevusi ja lisatakse projekti tegevuskavadesse	21
Kokkuvõte	30
LISA 1: Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete tegevuskava (C.7.3)	32

Summary

This report was compiled within the project Life IP CleanEST "Development of and integrated water management and its modern tools in Estonia - strategic choices for future" activity C.7.3. The purpose of the activity C.7.3 is to reduce the pollution load from wastewater treatment by supporting the implementation of the measures planned in the 2015-2021 Eastern Estonia Water Management Plan and by preparing a detailed action plan for the Riverbasin Management Plan (RBMP) in the following period.

To compile the detailed action plan, 29 settlement and industrial wastewater treatment plants were inspected in the Viru sub-basin. In addition, monitoring data and permit requirements of the 16 wastewater treatment plants mentioned in the 2022–2027 RBMP were analyzed in order to develop a detailed action plan to reduce the pollution load resulting from wastewater treatment plants (project action plan). This report reflects the results of the inspections carried out within the project, analyzes the information received and proposes necessary measures for the preparation of the project's action plan.

Eight out of the 29 inventoried wastewater outlets were added to the project's action plan, and 7 of the additional 16 releases specified in the 2022–2027 RBMP were included in the action plan. In total, project action plan specifies necessary measures for 15 outlets. In the case of 8 of them, it was considered necessary to carry out additional operative monitoring. It was considered necessary to implement additional environmental inventories of 4 of the outlets. In three cases, it was considered necessary to implement measures to reconstruct the sewerage and sewage treatment plant. Eight technical measures (KKL02_2_1)_ were added to the action plan to implement the owners' activities in fulfilling the conditions of the permit and to achieve proper operation of the treatment plant. It was considered necessary to implement the study measure (PRV02_2_2) in five cases for expert evaluation. More detailed measures can be found in the action plan C.7.3 of the Life IP CleanEST activity "*Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete tegevuskava (C.7.3)*" on the project website.

For the existing pollution loads, that were mentioned in the RBMP, 13 specifying measures (measure VMK11_4_2 was added for 8, measure KJ01 was added 2 and measures KKL02_2_1, HKÜ02_4_3 and PRV02_2_2 were added one) were added by project action plan. The project action plan supplemented 4 specified pollution loads (PUH0440590 Purtse, PUH0440630 Sonda, PUH0000014 Kuremäe and PUH0441920) which were not named in RBMP.

Sissejuhatus

Käesolev raport valmis Life IP CleanEST projekti „*Development of an integrated water management and its modern tools in Estonia – strategic chices for future*“ tegevuse C.7.3 raames. Eelnevalt nimetatud tegevuse eesmärk oli reoveekäitlusest tuleneva reostuskoormuse vähendamine ja nõuetekohase reoveekäitluse tagamine Viru alamvesikonnas, seda läbi 2015-2021 Ida-Eesti Veemajanduskavas¹ (edaspidi **VMK**) reoveekäitlusest tulenevale koormusele planeeritud meetmete rakendamise toetamise ja järgneva perioodi (2022–2027) VMK meetmeprogrammi reostuskoormuse vähendamiseks suunatud meetmetele täpsustatud tegevuskava koostamise. Käesolev raport on koostatud, et anda ülevaade tegevuse C.7.3 täitmisest ja jäädvustamaks tegevuskava meetmete kavandamise kaalutlused.

Viru alamvesikonnas oli 2015-2021 VMK meetmeprogrammides nimetatud 19 pinna- ja 4 põhjaveekogumit, mille seisud oli mõjutatud reoveest tulenevast reostuskoormusest². Veemajanduskava pinna- ja põhjavee meetmeprogrammid (VMK lisa 1 ja 2) nägid reoveest tuleneva koormuse leevendusmeetmetena ette meetmeid lisaks kanaliseerimata aladelt tuleneva kohtkäitluse mõjude vähendamiseks ka kontrollimeetmeid asula- ja tööstusreoveepuhastitele. Käesolev raport käsitleb Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 seda osa, mis oli suunatud tööstus- ja asulareoveepuhastite väljalaskmete nõuetekohasuse kontrollile ja vajadusel täpsustatud tegevuste planeerimisele tegevuskavas.

Järelevalve meetmete rakendamisel, mille käigus hinnatakse ettevõtete väljalaskmete olemasolevaid seireandmeid ja reoveepuhastite vastavust seaduse nõuetele, tuvastatakse võimalikud nõuetele mittevastavused ja seeläbi saab ennetada ning õigeaegselt rakendada meetmed asula ja tööstusreoveepuhastitest tulenevale reostusohule. Kontrolli käigus saadud teabe põhjal kavandatakse probleemsetele või tõenäoliselt probleemsetele objektidele nõuetekohasuse saavutamiseks täpsustatud meetmed tegevuskavas. Koostatud tegevuskava põhjal tehakse ettepanekud VMK rakendamise tegevuskavade koostamiseks. Käesolev aruanne kajastab projekti raames teostatud kontrollide tulemusi, analüüsib saadud teavet ja teeb ning põhjendab ettepanekuid projekti tegevuskava koostamiseks.

¹ Pinna - ja põhjavee vähemalt hea seisundi saavutamiseks, vee säästvaks kasutamiseks ning kvaliteetse joogivee tagamiseks koostatakse iga kuue aasta tagant Eesti vesikondadele veemajanduskavad

² Andmed saadud 2015-2021 a Veemajanduskavade meetmeprogrammi lisadest 1 ja 2. Kättesaadav Kliimaministeeriumi kodulehel: <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2015-2021>

1. Valimi moodustamise, objekti kontrolli teostuse ja tegevuskava koostamise meetodika

Projekti tegevuse eesmärk on koostada tegevuskava, milles pakutakse välja täpsustatud meetmed VMK MP-le. Projekti tegevuskava põhineb aga Life IP CleanEST projekti tegevuse C.7.3 raames teostatud käitiste kontrollidel (kasutatud ka objekti inventariseerimine) saadud teabe analüüsile ja 2022. a-l kinnitatud VMK MPlle.

Lähtuvalt 2019. aastal koostatud Life IP projekti CleanEST uuringu ja seireplaani „Projekti LIFE IP CleanEST uuringu- ja seireplaani“ lisa 2 „Tegevuse C.7.3 meetodika“³ meetodikast võeti käitiste kontrolli esialgseks valimiks kõik 2015-2021 a VMK meetmeprogrammis nimetatud 153 väljalasku, mis jäid Viru alamvesikonna piiresse. Nendest selekteeriti inventariseerimiseks väljalaskmed, mille osas ei ole viimase 3 aasta jooksul teostatud kontrolli või mis ei vastanud kahe viimase kontrollseire andmetel loa nõuetele. Väljalaskmed, kus oli ajavahemikus 2016-2019 teostatud kontrollseiret ja seiretulemused vastasid nõuetele, või kus oli teostatud muudel põhjustel järelevalvet ning järelevalve käigus olulisi rikkumisi ei tuvastatud, jäeti välitööplaani välja. Sama loogika alusel jäeti välitööplaani välja kõik keskkonnamoondajate ja maapõueloaga seotud käitiste väljalaskmed, kuivõrd nende osas teostatakse THS § 158 alusel vähemalt kord kolme aasta jooksul käitise keskkonnamoondajate kontroll ja mis 2020. a-l olid planeeritud KKI toetusega tööplaani maapõuekontrolli raames. Valimist jäeti välja ka väljalaskmed, mis EELIS-e⁴ või loa halduri andmetel on endised ja tegevuse lõpetanud. Need väljalaskmed olid IV083, LV661, IV019, IV020, IV021, IV022, IV056, IV092, IV127, LV421 ja LV571.

Lõplikku valimisse, mille osas otsustati teostada objekti kontroll Life IP CleanEST raames jäi tegevuse C.7.3 meetodika alusel 29 heitvee väljalaset. Nendes 12 Lääne-Virumaale ja 17 Ida-Virumaale (Vt joonis 1 ja tabelid 1 ja 2).

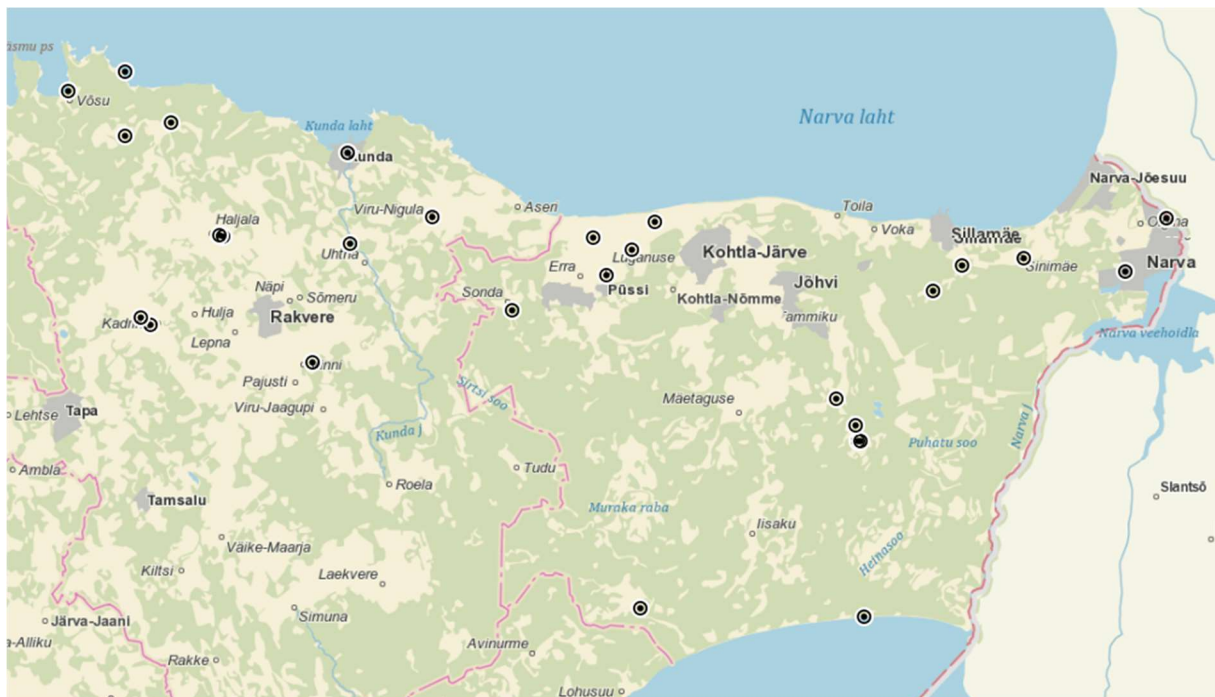
Väljalaskmete kontrolli käigus hinnati reoveepuhasti, väljalaskme ja muude kanalisatsiooniehitiste nõuetelevastavust keskkonnamoondajate ja veeseaduse ning selle alamaktide nõuetele. Peamiselt hinnati kanalisatsiooniehitiste vastavust Keskkonnaministri 31.07.2019 määruse nr 31 „Kanaliseerimis- ja kasutamise nõuded ning kanalisatsiooniehitise kuja täpsustatud ulatus“¹ (edaspidi **määrus nr 31**) ehitus- ja kasutusnõuetele ning heitvee saasteainete sisalduse vastavust veeloas kehtestatud piirväärtustele.

³ Kättesaadav Life IP CleanEST projekti kodulehel : [LISA 2 C.7.3 meetodika \(lifecleanest.ee\)](https://lifecleanest.ee)

⁴ Eesti looduse infosüsteem (EELIS) on riigi infosüsteemi andmekogu loodusandmete kogumiseks, haldamiseks ja kasutamiseks.

Heitvee saasteainete nõuetele vastavuse hindamiseks kasutati käitise omaseire andmeid ja juhul, kui käitis oli lisatud Keskkonnaameti planeeritud kontrollseiresse, siis ka kontrollseire andmeid.

Kontrollil tuvastatud mittevastavuste korral tegid Keskkonnainspeksiooni inspektorid⁵ kas suulised või kirjalikud korraldused ja määrasid järelkontrolli aja, milliseks tähtajaks tuli puudused likvideerida. Kui tegemist oli oluliste mittevastavustega, alustati haldusmenetlust puuduste likvideerimiseks.

Joonis 1: Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 raames kontrollitud väljalaskmete paiknevus (EELIS 2021)

Kui kontrolli käigus olulisi mittevastavusi ei tuvastatud ja väljalaskme oma- ja kontrollseire andmed vastasid kontrolli ajal nõuetele, siis rohkem kontrollle antud objektile ei tehtud ja käesoleva töö raames projekti tegevuskavas täiendavaid meetmeid ei kavandatud – väljalase ja sellega seotud puhasti loeti nõuetele vastavaks. Väljalaskmetele, kus enne kontrollil tuvastati reostusnäitajate ületamisi, kuid kus peale kontrollle on kasutusele võetud meetmed nõuetekohasuse saavutamiseks, mille inspektorid on

⁵ Alates 2021. aasta 1. jaanuarist korraldati Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (Keskkonnaameti ja Keskkonnainspeksiooni ühendamise) alusel ümber Keskkonnaamet ja Keskkonnainspeksioon ning ühendati Keskkonnaametiks. Enne ja peale ühendasutuse moodustamist teostasid järelkontrollle samad isikud samadel alustel. Seetõttu viidatakse käesolevas raportis edaspidi kontrolli teostanud inspektoritele ilma asutuse või osakonna laiendita.

hinnanud piisavaks, ning seiretulemused on peale meetmete kasutusele võtmist vastanud nõuetele, täiendavaid meetmeid ette ei nähta.

Kui peale objekti kontrolli on kas ettevõtte ütlustele tuginedes või muul moel tuvastatud puudusi (nt, puhasti tehniliste seadmete või ehituskonstruksioonide amortiseeritus, puhasti ala- või üledimensioneeritus või muud probleemid seoses ebahühtlase pealevoolu, projekteerimisvigadega või puhasti töö opereerimisega), tutvus Keskkonnaamet käesoleva aruande koostamisel objekti 2020-2022. a oma- ja kontrollseire andmetega ja keskkonnakaitseloa nõuetega ning planeeris vastavalt saadud teabele täiendavad meetmed projekti tegevuskavas, et vajadusel ennetada objektide reostusohhtlikuks muutumist või reostuse keskkonda juhtimist. Oma- ja kontrollseire andmete nõuetele vastavust hinnatakse ka 2022.–2027. a perioodi VMK meetmeprogrammis⁶ nimetatud puhastitel.

Kui aastatel 2020–2022 esines veel oma- või kontrollseires ületamisi, siis tutvuti KOKTAS süsteemis väljalaskmega seotud loa menetlustega, tuvastamaks kas ettevõtte on ületamisi põhjendanud. Kui ületamisi on põhjendatud ja põhjendused olid loogilised ning selgitasid üksikuid ületamisi, nn erakorraliste olude tõttu, millist tulevikus ei ole oodata ning on teada, et ettevõtte on probleemiga tegelenud, siis jätkutegevusi ette ei nähta.

Teostatud kontrollide tulemusel kavandatakse vajadusel puhasti ja väljalaskme nõuetekohasuse saavutamiseks ja reostusohu vältimiseks meetmed projekti Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 raames loodavasse projekti tegevuskavasse (vt Lisa 1 „Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete tegevuskava (C.7.3)“). Tegevuskava alusel tehakse ettepanekud perioodi 2022–2027 VMK meetmeprogrammi rakendamise tegevuskavade koostamisele.

Projekti tegevuskavas kavandatud täpsustavad tegevused tuginevad VMK MP-s ettenähtud meetmekoodide süsteemile. VMK 2022.–2027. a meetmeprogrammis nimetatud koormuste analüüsil vajadusel täpsustatakse MP-s kavandatud meetme asjakohasust või täpsustatakse meetmeid, mida oleks veel lisaks kavandatud meetmele asjakohane rakendada. Vajadusel lisatakse ka VMK MP-s nimetamata koormuseid ja täpsustatakse veekogumi info ja rakendamiseks vajalikud meetmed.

⁶ Kättesaadav: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#meetmeprogrammi-doku>

2. Teostatud inventariseerimised ja aruandes käsitletavat heitvee väljalaskmed

Keskonnainspektorid teostasid aastate 2020–2022 ajavahemikus 29 valikusse jäänud väljalaskme (vt tabelid 1 ja 2) osas kokku ligikaudu 59 objekti kontrolli ja järelkontrolli.

Tabel 1: CleanEST tegevuse C.7.3 kontrollitud väljalaskmed ja nende juurde kuuluvad puhastid (EELIS 2022 andmed) Ida-Virumaal

Valimisse jäänud väljalaskmed ja nende juurde kuuluvad puhastid Ida-Virumaal					
Väljalaskme kood	Puhasti nimi	Puhastamise tüüp	KKR kood	Puhasti kuuluvus	Puhasti koormus (ie)
IV032	Viivikonna	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440320	Linnaline	
IV039	Kuremäe	Annuspuhasti	PUH0440390	Linnaline	58
IV040	Illuka kool	Biokilepuhasti	PUH0440400	Omaette majadegrupp	24
IV042	Tudulinna reoveepuhasti	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440420	Linnaline	19
IV058	Lüganuse reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0440580	Linnaline	148
IV059	Purtse reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0440590	Linnaline	43
IV060	Aa reoveepuhasti	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440600	Omaette majadegrupp	60
IV061	Sinimäe	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440610	Linnaline	400
IV063	Sonda	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440630	Linnaline	11
IV116	Nakro sademeveepuhasti	Settebassein	PUH0441160	Tootmisettevõte	
IV117	Narva	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0441170	Linnaline	43600
IV169	Mustajõe kordon	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0441690	Omaette majadegrupp	10
IV176	Remniku lastelaagri puhasti	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0441760	Omaette majadegrupp	
IV186	Kuremäe kloostri reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0000014	Omaette majadegrupp	
IV192	Pühtitsa kloostri puhastusseadmed	Biokilepuhasti	PUH0441920	Omaette majadegrupp	
IV193	Varja reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0000005	Linnaline	41
IV223	Vaivara	Biotiik põhipuhastina	PUH0452230	Linnaline	152

Teostatud järelkontrollide tegelik arv võib olla ka suurem, kuna Objekti Kontrollimise Andmekogu Süsteemi (edaspidi **OKAS**) eripära tõttu ei ole soovitud kriteeriumite osas objektikontrolli protokollide leidmine massväljavõttena võimalik ja kasutama peab erinevaid otsingufraase.

Tabel 2: CleanEST tegevuse C.7.3 kontrollitud väljalaskmed ja nende juurde kuuluvad puhastid (EELIS 2022 andmed) Lääne-Virumaal

Valimisse jäänud väljalaskmed ja nende juurde kuuluvad puhastid Ida-Virumaal					
Väljalaskme kood	Puhasti nimi	Puhastamise tüüp	KKR kood	Puhasti kuuluvus	Puhasti koormus (ie)
LV011	Haljala õlletehase sademevesi			tootmisettevõte	
LV111	Kunda prügilala	Muu	PUH0591110	Tootmisettevõte	95
LV181	Kadrina	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0591810	Linnaline	3810
LV187	Undla reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0000152	Omaette majadegrupp	90
LV211	Vinni reoveepuhasti	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0592110	Linnaline	1000
LV231	Viru-Nigula reoveepuhasti	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0592310	Linnaline	289
LV521	Sagadi	Biokilepuhasti	PUH0595210	Omaette majadegrupp	90
LV612	Kohala reoveepuhasti	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0596120	Linnaline	30
LV641	Vihula biopuhasti	Annuspuhasti	PUH0596410	Linnaline	52
LV642	Vergi	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0596420	Omaette majadegrupp	6
LV643	Võsu	Annuspuhasti	PUH0596430	Linnaline	256
LV651	Haljala	Annuspuhasti	PUH0596510	Linnaline	733

Enamasti teostati ühe objekti kohta 2-3 järelkontrolli. Kõige rohkem teostati järelkontrolli seoses Kuremäe kloostri reoveepuhasti väljalaskmega IV186, seitsmel korral. Peamiselt oli järelkontrollide põhjuseks määruses nr 31 sätestatud piirde- ja hooldusnõuete rikkumised. Enamasti lahendati need märkused kiiresti, kuid mõnedel juhtudel vajas selliste rikkumistega ettevõtte mitut järelkontrolli enne ehitiste nõuetekohaseks viimist.

Inventeeritud väljalaskmetest 25 olid seotud reoveepuhastiga, millest 4 olid seotud annuspuhastusega, 8 biokilepuhastiga, 12 läbivoolse aktiivmudapuhastiga. Ühel juhul, AS Narva-Jõesuu Kommunaal väljalaskmel IV223, oli biotiik kasutusel põhipuhastina. Kunda prügilala väljalaskmele LV111 eelneb nõrgvee neutraliseerimisjaam.

Haldusmenetlusi algatati Life IP CleanEST projekti tegevuse C.7.3 käigus teostatud kontrollide raames viiel korral:

- Rakvere Vallavalituse Kohala reoveepuhasti väljalaskme LV612 osas algatati 2020. aastal haldusmenetlus nr 1749, mis lõpetati puhasti rekonstrueerimise järgselt 2021. aastal, kui heitvesi oli vastanud nõuetele. Haldusmenetluse algatamise põhjuseks oli lisaks heitvee nõuetele mittevastavustele ka määruse nr 31 §-de 17, 18 ja 22 nõuete rikkumised.
- Vinni aleviku reoveepuhasti väljalaskme LV211 osas algatati haldusmenetlus nr 1758 mai kuus 2020. a-l, mis lõpetati seoses uue, nõuetekohase reoveepuhasti (PUH0001595) ja väljalaskme (LV027) rajamisega 2022. aastal.
- Pühtitsa Jumalaema Uinumise Stavropigiaalne Naiskloostri Kuremäe kloostri reoveepuhasti väljalaskme IV186 nõuetele vastavuse viimiseks algatati 2022. a alguses haldusmenetlus nr 2803, mis käesoleva aruande koostamise ajaks ei ole veel lõpetatud.
- Kunda prügila puhasti heitvee nõuetele mittevastavusega (väljalask LV111) seondult algatas Keskkonnaameti järelevalve osakond 2022. a lõpus haldusmenetluse nr 2850, mida käesoleva raporti koostamise ajaks ei ole veel lõpule viidud.
- Kadrina Hooldekodu OÜ Undla puhasti (väljalase LV187) nõuetekohasuse saavutamiseks oli juba CleanEST raames teostatava kontrolli läbiviimise ajal käimas haldusmenetlus, mis lõpetati seoses ettevõtte tegevuse lõppemisega 2021. aastal. Täna on teave, et Undla mõis on uue omaniku poolt ära ostetud, kes plaanib sinna rajada eksklusiivse hooldekodu.

2.1. Veemajanduskava 2022.–2027. a meetmeprogrammis nimetatud Viru alamvesikonda jäävad reoveepuhastid ja heitvee väljalaskmed

Projekti Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 üheks eesmärgiks on 2015–2021 VMK MP-i reoveekäitlusest tulenevale koormusele planeeritud meetmete rakendamine ja saadud info põhjal uueks veemajandusperioodiks meetmeprogrammile täpsustatud tegevuskavade väljatöötamine. Kuna aastal 2022 kinnitati VMK ja meetmeprogramm perioodiks 2022–2027, siis on asjakohane koos kontrollitud objektide analüüsiga, analüüsida ka perioodi 2022–2027 meetmeprogrammis nimetatud reoveepuhastite seire andmeid ja kavandatud meetmeid ning vajadusel planeerida ka nende puhastite ja väljalaskmete osas täpsustatud tegevused projekti Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 raames loodavatesse tegevuskavadesse.

Veemajanduskava 2022–2027 meetmeprogrammis olid asula- ja tööstusreoveepuhastitest tulenevad koormused toodud pinnaveekogumipõhiste meetmete all. Põhjaveekogumite osas eraldi asula- ja tööstuskoormuseid välja toodud ei olnud.

Tabel 3: Väljalaskmed ja nende juurde kuuluvad puhastid (EELIS 2022 andmed) millele on 2022–2027 a veemajanduskava meetmeprogrammis kavandatud rakendamiseks meetmed.

UURING: Teostada eksperthinnang loa nõuetele mittevastavuse põhjuste väljaselgitamiseks ning protsesside optimeerimiseks. Eksperthinnangu alusel rakendada jätku meetmed puhasti nõuetele vastavuse tagamiseks.					
IV169	Mustajõe kordon	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0441690	Omaette majadegrupp	10
IV161	Rannapungerja sadama kü	Biokilepuhasti	PUH0441610	Omaette majadegrupp	
IV064	Edise	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440640	Linnaline	31
IV058	Lüganuse reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0440580	Linnaline	148
IV079	TNC-Components	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440790	Tootmisettevõte	6
IV060	Aa reoveepuhasti	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440600	Omaette majadegrupp	60
TEHNILINE: Omaniku tegevused loa tingimuste täitmisel ja heitvee nõuetele vastavaks viimine (LV11)					
IV055	Mäetaguse reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0440550	Linnaline	482
IV054	Kiikla	Biokilepuhasti	PUH0440540	Linnaline	30
IV082	Iisaku	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440820	Linnaline	319
IV223	Vaivara	Biotiik põhipuhastina	PUH0452230	Linnaline	152
IV032	Viivikonna	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440320	Linnaline	
IV061	Sinimäe	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440610	Linnaline	400
IV096	Olgina	Läbivoolne aktiivmudapuhasti	PUH0440960	Linnaline	500
IV224	Viru kaevanduse põhjavee ümberjuhtimine				
IV182	Ojamaa kaevanduse Kohtla settebassein	Settebassein	PUH0000015	Tootmisettevõte	
IV187	Ojamaa kaevanduse reoveepuhasti	Biokilepuhasti	PUH0000047	Tootmisettevõte	33
IV071	Ahtme EJ puhasti	Settebassein	PUH0440710	Tootmisettevõte	
IV197	Ahtme EJ neutraliseeritud tuhavee väljalasu puhasti	Settebassein	PUH0441970	Tootmisettevõte	
LV111	Kunda prügilala	Muu	PUH0591110	Tootmisettevõte	95
IV199	Ojamaa kaevanduse Sompasettebassein	Settebassein	PUH0000069	Tootmisettevõte	
Administratiivne: Üks meede 3 objekt: " Aseri tellisetehase keskkonnakompleksloa n.L.KKL.IV-24837 ja Aseri savikarjääri keskkonnala L.VV/324594 menetlemine. Aseri tellisetehase keskkonnakompleksloa L.KKL.IV-24837 tingimuste ülevaatamine sh mõju pinnaveele (sadameveed tööstusalalt). Baariumit toorainena kasutatav ettevõte."					
IV093	Aseri I savikarjääri settebassein	Settebassein	PUH0000031	Tootmisettevõte	
IV179	Aseri II savikarjääri settebassein	Settebassein	PUH0441790	Tootmisettevõte	
L.KKL.IV-24837					

Veemajanduskava 2022.–2027. a meetmeprogrammi pinnavee meetmete loetelus on projekti ala veekogumite parema seisundi saavutamiseks ette nähtud 18 reoveekäitluse meetet, mis on seotud 23 erineva objektiga (vt tabel 3). Need objektid mõjuvad teadaolevalt veekogumite seisundit ja vajavad erinevaid tegevusi nõuetekohasuse saavutamiseks või keskkonnamõju vähendamiseks.

Nagu tabelist 3 näha, siis 2022.–2027. a veemajanduskavas on tööstusest ja asulareovee töötlemisest tuleneva reostuskoormuse vähendamiseks nähtud ette teostada eksperthinnang viie asulareoveepuhasti ja ühe tööstusreoveepuhasti mittevastavuste välja selgitamiseks, tehnilised meetmed heitvee nõuetele vastavaks viimiseks on planeeritud 14 väljalaskmele, millest 5 ei ole seotud reoveepuhastiga.

Wienerberger AS keskkonnakaitse- ja komplekslubadega seonduvalt on meetmeprogrammis kavandatud administratiivne meede keskkonnalubade menetlemiseks ja loa tingimuste üle vaatamiseks.

Tabelis 3 loetletud, VMK perioodi 2022–2027 meetmeprogrammis nimetatud väljalaskmest seitse (IV169, IV058, IV060, IV223, IV032, IV061 ja LV111) olid haaratud ka projekti Life IP CleanEST inspekteeritud objektide hulka.

3. Inventariseeritud ja veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud väljalaskmete seisundi analüüs ja ettepanekud täpsustatud meetmete tegevuskavasse lisamiseks

3.1. Nõuetele vastavad heitvee väljalaskmed ja muud väljalaskmed, mille osas jätkutegevusi ette ei nähta

Inspekteeritud väljalaskmetest 16 ja lisaks VMK MP-s nimetatud väljalaskmetest 7 vastasid kontrolli ajal või peale kontrolli nõuetele, ja nende osas jätkutegevusi ei planeerita. Nõuetele vastavaks hinnati need väljalaskmed ja neid teenindavad reoveepuhastid, mille heitvee saasteainete sisaldused vastasid 2020-2022 a oma- ja/või kontrollseire alusel nõuetele ning mille käitiste tegevus ja ehitised vastasid veeseaduse ja selle alamaktide nõuetele.

Lüganuse (IV058), Mustajõe kordoni (IV169) ja Undla (LV187) reoveepuhastid ei ole kasutuses ja väljalaskmetes aruande koostamise ajal suublasse enam heitvett ei juhita.

Aastatel 2020-2021 rajati neli uut puhastit, väljalaskmetele IV039 (Kuremäe puhasti PUH0440390), IV042 (Tudulinna PUH0440420), LV211⁷ (Vinni PUH0001595) ja LV642 (Vergi PUH0596420), mille heitvesi vastab 2022. a omaseire andmetel nõuetele. Heitvee väljalaskmed IV060 (Aa PUH0440600), LV521⁸ (Sagadi PUH0595210), LV612 (Kohala PUH0596120) ja LV641 (Vihula PUH0596410) on vastanud nõuetele peale puhastusseadmete rekonstrueerimist 2021. ja 2022. aastal. Arvestades eelnevaga ei ole asjakohane ka VMK 2022–2027 MP-i meede Aa reoveepuhasti (väljalase IV060) nõuetele mittevastavuse selgitamiseks eksperthinnangu koostamine. Heitvee omaseire andmetel on Aa puhasti peale 2021. aastal teostatud rekonstrueerimistöid suutnud saavutada nõuetele vastava reoveepuhastuse.

⁷ Vinni läbivoolse aktiivmudapuhasti (PUH0592110) asemele rajati 2021. aastal uus annuspuhasti (PUH0001595) ja väljalask LV027, mida haldab AS Emajõe Veevõrk ja mille heitvesi on vastanud omaseire andmetel nõuetele.

⁸ Kusjuures eotud Riigimetsa Majandamise keskuse Sagadi reoveepuhasti väljalaskmest LV521 juhitakse heitveed nõrgalt kaitstud põhjaveega alal pinnasesse Pandivere põhjaveekogumil Ida-Eesti vesikonnas.

Lisaks eelnevalt nimetatud puhastitele ja väljalaskmetele, kus viimase nelja aasta jooksul on teostatud rekonstrueerimistöid või rajatud uus puhasti, ei kavandata jätkutegevusi järgmiste väljalaskmete ja puhastite osas järgmistel põhjustel:

- Inspekteritud **Kadrina reoveepuhasti** väljalaskme **LV181** osas on teostatud riiklikku kontrollseiret 2019. aastal neljal korral, mil I ja III kvartalil esines saasteainete ületamisi. Ettevõtte on ületamisi põhjendanud märgatavalt suurenenud purgimistega aegadega, mis ajas puhasti töörežiimi paigast ära. Peale seda on järelevalvet teostanud inspektorid ja käesoleva raporti koostaja tutvunud ettevõtte omaseire 2021 ja 2022. a andmetega, mis on vastanud nõuetele. Arvestades, et heitvee ületamised olid põhjendatud ja ettevõtte tegeles ületamisi põhjustanud probleemiga edukalt ning hiljem ei ole heitvee saasteainete näitajate osas ületamisi tuvastatud, ei ole käesoleva töö raames antud väljalasu osas järeltegevusi vajalik planeerida.
- Inspekteritud **Viru-Nigula reoveepuhasti** ja selle väljalaskme **LV231** kontrollil tuvastati, et puhasti töötab korralikult ja tõrkeid on esinenud vähe. Probleemid olid reoveesette käitlemisel. Lisaks tuvastati, et omaseire proovid olid võetud atesteerimata proovivõtja poolt. Peale kontrolli on 2020-2022 a omaseire andmed vastanud nõuetele ja analüüsid on võtnud atesteeritud proovivõtja. Kuna puhasti töötab tõrgeteta ja omaseire andmed on vastanud nõuetele, siis käesoleva töö raame järeltegevusi ei kavandada.
- Inspekteritud **Võsu reoveepuhasti** ja väljalaskme **LV643** kontrollil tuvastati, et puhasti töös on esinenud tõrkeid purgimise aegadel. Selleks on ettevõtte leidnud lahenduse ja teinud kokkuleppe Haljala puhastiga, mis võtab osa purgimised endale. Peale kontrolli 2020 aastal, on atesteeritud proovivõtja poolt võetud omaseire andmed vastanud nõuetele. Arvestades, et heitvee ületamised olid põhjendatud ja ettevõtte tegeles ületamisi põhjustanud probleemiga edukalt ning hiljem ei ole heitvee saasteainete näitajate osas ületamisi tuvastatud, ei ole käesoleva töö raames antud väljalasu osas järeltegevusi vajalik planeerida.
- Inspekteritud **Haljala reoveepuhasti** ja väljalaskme **LV651** ja 2020 aastal toimunud kontrollile eelnevalt on puhasti oma- ja kontrollseires esinenud saasteainete näitajate osas ületamisi. Kontrolli ajal ei osanud puhasti haldaja ületamisi põhjendada, kuid peale kontrolli on 2021. ja 2022. a omaseiretulemused olnud nõuetele vastavad. Väljalaskme kontrollseirel 2019. a-l tuvastati väljalaskme heitvees ohtlikke aineid, mistõttu kaaluti ohtlike ainete lisamist ka keskkonnakaitseloale. Kuna täiendava kontrollseirega tõendati, et ohtlike ainete sisaldused jäid alla piirväärtuste, siis neid keskkonnakaitseloale nr L.VV/327419 ei lisatud. Kuna heitvee reostusnäitajad on aastatel 2021-2022 vastanud nõuetele ja puhasti ning selle juurde kuuluvad

ehitised vastavad kontrolli andmetel nõuetele, siis käesoleva reoveepuhasti osas jätkutegevusi ette ei nähta.

- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Kiikla** reoveepuhasti heitvee väljalaskme nr **IV054** saateainete piirväärtustest ületati enne 2022. aastat pidevalt üldlämmastiku sisaldust heitvees. Kiikla puhastist väljuvale heitveele oli eelnevalt loaga sätestatud nõuded reoveekogumisala 300-1990 inimekvivalenti (edaspidi **ie**) kohta. Kuna aga reoveekogumisala reostuskoormus oli tugevalt üle hinnatud, siis 2022. a-l muudeti keskkonnaministri 07.03.2022 käskkirjaga nr 1-2/22/86 reoveekogumisala reostuskoormus 236 ie-le. Peale seda on muudetud ka keskkonnakaitseloa nõudeid selliselt, et heitvees on seatud piirväärtuse alla 300 ie reoveekogumisala kohta, ehk piirväärtused on seatud BHT7, KHT ja heljumi osas. Kuna üldlämmastiku ja -fosfori keskkonda viimist reoveekogumisalal koormusega alla 300 ie ei limiteerita, siis pole ka peale seda esinenud loa normide ületamist.
- Inspekteeritud **Illuka kooli** reoveepuhasti väljalaskme **IV040** omaseire andmed on 2020-2022 aastatel vastanud nõuetele. Kontrollseire teostati viimati 2019. aastal, mille tulemustel heitvesi vastas nõuetele. Projekti tegevusega seotud kontrolli raames märgiti, et puhasti on alakoormatud ja tsüklilise pealevooluga. Kuna reoveepuhastil puudub ühtlane juurdevool, siis objekti kontrolli käigus soovitasid inspektorid tegeleda juurdevoolu ühtlustamisega ning kaaluda, kas ühtlustusmahuti paigaldamist või muu tehnilise lahenduse leidmist. Kuna seireandmetel on heitvesi vastanud nõuetele ja mittevastavad seireanded jõuavad KOTKAS rakenduses loa halduriteni, siis antud juhul järeltegevusi ei planeerita. Vajadusel, kui seireandmetes tuvastatakse mittevastavusi, esitatakse puhasti järgmise perioodi (2026-2027) tegevuskavasse.
- Inspekteeritud **Narva linna** reoveepuhasti väljalaskme nr **IV117** heitvee omaseire andmetel on 2022. a III kvartalis esinenud ületamisi üldfosfori osas. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole ettevõtte ületamisi põhjendanud. Narva linna ÜVK AK on ajakohastamata ja on koostatud perioodile 2016-2027, kuid selle kohaselt on linna ühiskanalisatsioon ja puhasti erinevates protsessi seadmetes amortiseerunud ja puhasti töös on loetletud veel mitmeid puuduseid. ÜVVKAK näeb puhasti töö parendamiseks ja avariilukordade ennetamiseks ette töid lühi ja pikaajalises programmis ette erinevate puhastusprotsessi osade ja puhasti seadmete. Seni on suudetud puhasti töö tagada ning üksikud üldlämmastiku ületamised esinevad külmal perioodil. Käesoleval hetkel hinnatakse puhasti töö ja käitaja tehtud tegevused piisavas puhasti nõuetekohase töö tagamisel. KOTKASes esitatavatest omaseire andmetest selgub kui puhasti töös peaks esinema suuremaid häireid ja käitaja peaks tarvitusele võtma täiendavaid meetmeid.

- Inspekteeritud **Remniku** lastelaagri reoveepuhasti heitvee väljalaskme **IV176** kontrollseiret teostati viimati 2020. a juunis ja juulis. Juunis tehtud analüüsid ületati heitvees BHT7 ja KHT lubatud piirnorme. Heitvee omaseires on ületamised esinenud 2021. a II kvartalis BHT7, heljumi, KHT ja üldfosfori osas. Käitajal on keskkonnakaitseloa alusel nõue võtta heiteest omaseireks proove üks kord aastas. Teadaolevalt ei ole puhasti käitaja ületamisi põhjendanud. EKUK on 2020. a-I teostanud käitaja tellimusel puhasti reostuskoormuse hindamise, millest selgus, et puhasti keskmine tegelik reostuskoormus on 33 ie. Kuna puhasti on aga projekteeritud 300 ie-le, siis tegid objekti kontrolli teostanud inspektorid ettepaneku puhasti käitajal suhelda KOV-ga, et puhastit kasutada ülejäänud Remniku küla teenindamiseks. Kuna heitvee reostusnäitajate ületamised jäävad 08.11.2019 keskkonnaministri määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused⁹“ § 17 lg-tes 2 ja 3 lubatud piiridesse, loetakse puhasti tegevus nõuetekohaseks. Arvestades, et puhasti töötab suve perioodidel laagrite ja suvitusperioodi ajal, siis suve alguses, puhasti töö alustamise ajal võibki esineda lubatust suuremaid heitvee saasteainete sisaldusi. Remniku puhasti mittevastavad seiretulemused jõuavad KOTKAS süsteemis loa haldurini. Uue perioodi 2026-2027 tegevuskava koostamise ajal hinnatakse uuesti puhasti töö nõuetekohasust ja vajadusel määratakse omanikule rakendamiseks meede puhasti töö nõuetekohasuse saavutamiseks. Täiendavalt teavitatakse puhasti omanikku Inerreg Nursecoast II projekti tulemustest⁹, kui võimalikust lahenduse leidmise allikast puhasti sesoonsusest tulenevate probleemide lahendamiseks.
- Inspekteeritud **Varja** küla reoveepuhasti heitvee väljalaskme **IV193** objekti kontrollil selgitas puhasti operaator, et puhastil esineb probleeme, kuna reoveepuhastuseks on valitud vale tehniline lahendus. Lisaks on pealevool ebaühtlane, kuna kanalisatsioonitorustik on amortiseerunud. Peale projekti raames teostatud kontrolli on puhastil esinenud heitvee omaseire andmetel ületamisi 2021 a III kvartalis BHT7 ja 2022. a IV kvartalis heljumi ja KHT osas. Kuna heitvee reostusnäitajate ületamised jäävad keskkonnaministri määruse nr 61 § 17 lg-tes 2 ja 3 lubatud piiridesse, loetakse puhasti tegevus nõuetekohaseks. Mittenõuetekohased heitvee analüüsitulemused jõuavad KOTKAS süsteemis loa halduri töölauale. Kui tuvastatakse puhasti töö nõuetele mittevastavus, siis küsitakse ettevõttelt selgitusi ning vajadusel algatatakse loa menetlus puhasti töö nõuetekohasuse saavutamiseks vajalike eritingimuste seadmiseks või loa kehtetuks

⁹ NURSECOAST-II projekti eesmärk on parandada reoveepuhastussüsteemide võimekust tulla toime hooajaliste muutustega turismipiirkondades ning parandada Läänemere seisundit. Täpsem info kättesaadav siit: <https://www.sei.org/projects/nursecoast-est/>

tunnistamiseks. Käesoleva perioodi VMK rakendamise tegevuskavasse nimetatud puhastit ei lisata.

- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Viru kaevanduse põhjavee ümberjuhtimise väljalaskme nr IV224** veele ei ole keskkonnavalas piirväärtuseid määratud ja saasteainete sisaldust loaga ei reguleerita. Aasta 2022 omaseire andmete alusel (väljalask oli ainult 1 ja 2 kvartalis) vastab ümberjuhitav põhjavesi määruses nr 61 sätestatud nõuetele (ühe- ja kahealuseliste fenoolide, PAHi ja naftasaaduste sisaldus on alla määramispiiri, kloriidi ja sulfaatide sisaldust ei reguleerita määrusega nr 61). Arvestades, et heitvesi on seni vastanud nõuetele, loetase omaniku senised tegevused piisavaks loa nõuetele vastavuse tagamiseks.
- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Ojamaa kaevanduse Kohtla settebasseini väljalaskme nr IV182** omaseire andmetel heitvee reostusnäitajate osas ületamisi ei ole esinenud. Ettevõttel on juba esmase keskkonnakaitseloa nr L.VV/324788 (loa kehtivusperiood 06.09.2014-05.09.2029) ajast seatud nõuded Kohtla settetiigi puhastusvajaduse hindamiseks üks kord seitsme aasta jooksul ja kord aastas kohustus puhastada Kohtla settebasseini väljavoolu juures olev šandorkaev ja iseoolutoru. Arvestades, et heitvesi on seni vastanud nõuetele, loetakse omaniku senised tegevused piisavaks loa nõuetele vastavuse tagamiseks.
- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Ojamaa kaevanduse reoveepuhasti väljalaskme IV187** omaseire andmed on vastanud keskkonnakaitseloa nõuetele. Kontrollseiret aastatel 2020-2022 teostatud ei ole. Reoveepuhasti kasutuselevõtu algaasta ei ole aruande koostajale teada, ent puhasti projekti koostas 2010. aastal aqua consult baltic OÜ. Arvestades, et heitvesi on seni vastanud nõuetele, loetase omaniku senised tegevused piisavaks loa nõuetele vastavuse tagamiseks.
- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Ojamaa kaevanduse Sompa settebasseini väljalaskme koodiga IV199** väljuva heitveele teostati kontrollseiret 2022. a II ja IV kvartalis. Mõlemal juhul vastas heitvesi nõuetele. Ka väljalaskme 2020-2022 a omaseire andmetel on suublasse juhitud heitvesi regulaarselt vastanud nõuetele. Arvestades, et loa omaniku seniste tegevused on taganud heitvee nõuetelevastavuse ja settetiikide hooldusmeetme rakendamine ei ole veel asjakohane, loetakse meede rakendatuks, sest omaniku senised tegevused on taganud heitvee nõuetele vastavuse.
- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Ahtme EJ neutraliseeritud tuhavee väljalaskme** koodiga **IV197** omaseire andmed on 2019-2022 vastanud nõuetele.

Keskkonnakaitseloas ei ole erimeetmeid vee erikasutuse mõjude vähendamiseks seatud. Arvestades, et loa omaniku seniste tegevused on taganud heitvee nõuetelevastavuse ja erimeetmeid ei ole käitajale rakendamiseks seatud, loetakse meede rakendatuks, sest omaniku senised tegevused on taganud heitvee nõuetele vastavuse.

- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Ahtme EJ tööstus- ja vihmavee väljalasust** KKR koodiga **IV071** ei ole omaseire andmete kohaselt olnud aastate 2020-2022 jooksul võimalik proovi võtta kuna vett ei ole olnud, seega ei saa hinnata ka settebasseinidest väljuva heitvee nõuetekohasust ja loa omaniku tegevus settebasseinide nõuetekohaseks toimimiseks. EELIS andmetel on puhasti suletud, kuna tootmistegevus on seiskunud ja puhasti ei tööta. Väljalask nr IV071 on aga EELIS andmetel endiselt staatusega „töötav“. Väljalase lisatakse tegevuskavasse asjaolude selgitamiseks ja andmete ajakohastamiseks loas või EELISes. VMK MP-s on ettenähtud omaniku tegevuse meede loa tingimuste täitmisel. Kui asjaolude selgitamisel ilmneb uut teavet, siis tuleb vastavat meedet vajadusel rakendada. Igal juhul on loa omanikul kohustus oma tegevuses igal ajal jälgida keskkonnanõudeid ja tagada nõuetele vastavus.
- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Aseri I savikarjääri** väljalaskme koodiga **IV093** kontroll (2021 ja 2022) ja omaseire andmed aastate 2020-2022 kohta on vastanud püsivalt nõuetele. Keskkonnakaitseloa nr L.VV/324594 vormil V17 „Nõuded teabe esitamiseks loa andjale“ on seatud nõue kord aastas, koos veekasutuse aastaaruandega esitada andmed settebasseinide puhastuseefektiivsuse kohta heljuvainete osas. 2021 ja 2020 aasta-aruannete kohaselt on Aseri I settetiigil väga väike efektiivsus (alla 2% aastal 2021 ja 0% aastal 2022). Kuna heitvee reostusnäitajad on vastanud nõuetele ja ettevõtte tegevuses muudatusi ei ole, siis ei ole vajadust vastavat meedet ka rakendada ja luba menetleda.
- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Aseri II savikarjääri** väljalaskme koodiga **IV179** omaseire andmed aastate 2020-2022 kohta on vastanud püsivalt nõuetele. Keskkonnakaitseloa nr L.VV/324594 vormil V17 „Nõuded teabe esitamiseks loa andjale“ on seatud nõue kord aastas, koos veekasutuse aastaaruandega esitada andmed settebasseinide puhastuseefektiivsuse kohta heljuvainete osas. 2021 ja 2020 aasta-aruannete kohaselt Aseri I settetiigil puhastuseefektiivsus heljumi osas puudub. Kuna heitvee reostusnäitajad on vastanud nõuetele ja ettevõtte tegevuses muudatusi ei ole, siis ei ole vajadust vastavat meedet ka rakendada ja luba menetleda.
- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Aseri tellisetehase kompleksloa nr L.KKL.IV-24837** tingimuste üle vaatamine toimub ettevõtte korrapärase kontrolli käigus, mis toimub 2023. a septembris. Loa tingimuste ülevaatamise käigus tutvutakse käitise sademevee käitlemis

lahendustega ja hinnatakse selle nõuetelevastavust ja loa kohustuslikkust. See tähendab, et kui sademeveed kogutakse kokku tööstusalalt ja juhitakse kraavi või muu süsteemi kaudu suublasse, on veeseaduse § 187 alusel vajalik selleks luba. Vajadusel palutakse ettevõttel sademevee keskkonda juhtimiseks esitada loataotlus koos vajalike lisamaterjalidega. Lisaks sademevee käitluse nõuetekohasuse hindamisele tuleb käitise kontrolli käigus hinnata ettevõtte baariumkarbonaadi kasutust ja selle võimalikku sattumist keskkonda sademe- või heitveega. Ettevõtte kasutab baariumkarbonaati soolade sidumiseks tellistes. Loa andmetel suunab ettevõtte tööstusprotsessi heitveed ühiskanaliseerimisele ja baariumkarbonaati hoiustatakse piiratud ja lukustatud hoiualal, tootmishoones. Hoidla põrand, seinad ja katus on lekkekindlad ning hoiustamismahutid kinnised. Sademeveekäitluse loastamise vajaduse või selle äralangemise põhjendamise loa ülevaatamise käigus 2023 a kontrollitava alusel.

- Projekti CleanEST kontrollitava valimisse jäi kaks sademe- ja dernaazivee väljalasku: **Nakro OÜ** sademevee väljalask **IV116** Balti SEJ väljavoolukanalisse (Kõrgesoo kanal) ja **Pyynikin käsityöläispanimo Oy** Eesti filiaal sademe ja jahutusvee väljalask **LV011** Haljala ojja. Kumbagi suublaks olevatest veekogudest ei ole 2022–2027 VMK meetmeprogrammi pinnavee meetmeplokis käsitletud. Inspektorid teostasid mõlemal objektil ühe paikvaatluse, mille tulemusel hinnati väljalasud nõuetele vastavaks. Arvestades eelnevaga, ei kavandata nende väljalaskmete puhul järelkontrolle ega muid jätkutegevusi.
- Kadrina Hooldekodu OÜ, **Undla reoveepuhasti** ja väljalaskme **LV187** käitaja on lõpetanud tegevuse ja heitvett enam keskkonda ei juhi. Väljalaskmega seotud Kadrina Hooldekodu OÜ keskkonnakaitaseluba nr L.VV/326054 on tunnustatud kehtetuks Keskkonnaameti 20.01.2022 korraldusega nr DM-118812-2. Väljalase LV187 on EELISes registreeritud endiselt staatusega „töötav“.
- **Mustajõe kordoni** (väljalase nr **IV169**) reoveepuhasti käitaja, Riigi Kinnisvara AS, ei ole heitvee analüüsiakte esitanud alates 2022. a I kvartalist, põhjendusega, objekti ei ole kasutuses alates 01.12.2021. Keskkonnaametile on meediast teada, et Politsei-ja Piirivalveamet sulges 2021. a lõpus Mustajõe kordoni (<https://www.err.ee/1608474350/ppa-sulges-idapiiril-jarjekordse-piirivalve-tugipunkti>). Arvestades eelnevaga on Keskkonnaameti andmetel Mustajõe kordonis tegevus lõpetatud ja väljalaskmest nr IV169 enam heitvett keskkonda ei juhitakse. Keskkonnakaitaseluba väljastatud kehtivusajaga kuni 15.04.2023. Heitvee väljalask nr IV169 on EELIS andmetel endiselt staatusega „töötav“.

- **Lüganuse reoveepuhasti** ja sellega seotud väljalase **IV058** on käesoleva aruande koostamise ajaks likvideeritud. Lüganuse ühiskanalisatsiooni rekonstrueerimine toimus 2022. aastal, mille tulemusel Lüganuse puhasti likvideeriti ja reoveed suunatati Püssi pumplale ning sealt edasi Kohtla-Järve reoveepuhastile. Käesoleva aruande koostamise ajaks on väljalaskme nr IV158 staatus EELISes „endine“.

3.2. Heitvee väljalaskmed ja puhastid, mis vajavad jätkutegevusi ja lisatakse projekti tegevuskavadesse

Käesolevas peatükis antakse ülevaade objektide osas, mis olemasoleva teabele tuginedes vajavad meetmeid nõuetele vastavuse saavutamiseks ja VMK 2022–2027 meetmete rakendamiseks või veendumaks, et objekti käitamine vastab nõuetele. Vajalikud meetmed lisatakse projekti tegevuskavasse, mille põhjal tehakse ettepanekud VMK MP-i rakendamise tegevuskavade koostamisele. Projekti tegevuskava eesmärk on täpsustada VMP MP vesikonnaüleseid meetmeid kogumipõhiselt või täpsustada kogumipõhiste meetmete rakendamisele vajalikke eelnevaid või järgnevaid tegevusi või meetme rakendamise tähtaega. Tegevuskavasse kaasamist ja jätkuvaid tegevusi vajavad Keskkonnaameti hinnangul kokku 8 projekti tegevuse C.7.3 raames kontrollitud väljalaset ja 7 VMK 2022.–2027. a MP-s nimetatud koormusest.

- Inspekteeritud **Purtse reoveepuhasti (väljalase IV059)** rajati 2009. aastal ja selle seisund on hinnatud heaks. Kuid kontrolli ja Lüganuse valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2021-2032 (edaspidi ka **Lüganuse valla ÜVK AK**) andmetel on kanalisatsioon endiselt suures osas amortiseerunud ja seetõttu pole pealevool reoveepuhastile ühtlane. Heitvee omaseire on 2022. aastal vastanud nõuetele. Arvestades eelnevaga pole täiendavat kontrollseiret väljalaskme heitvee saateainete sisalduse nõuetekohasuse hindamiseks vaja. Kuivõrd reoveetorustik on amortiseerunud, siis on Purtse reoveekogumisalal reostusohu torustikes liikuva reovee imbumisel otse pinnasesse. Reoveekogumisala asub Ordoviitsiumi-Kambriumi Virumaa põhjaveekogumil kaitstud põhjaveega alal. Arvestades Lüganuse valla ÜVK AK investeerimisprogrammiga lisatakse Purtse puhasti kanalisatsiooni tehnilise toimimise tagamiseks projekti tegevuskavasse ettepanekuga lisada see 2024-2025 a meetmeprogrammi rakendamise tegevuskavasse.
- VMK perioodi 2022–2027 meetmeprogrammis nimetatud, **Rannapungerja sadama korteriühistu** väljalaskme **IV161** (vt tabel 3) heitveed ei ole 2020. a kahe kontroll- ja ühe omaseire analüüsi

andmetel vastanud nõuetele. Keskkonnaamet küsis 12.08.2020 kirjaga nr DM-111124-1 korteriühistult selgitusi heitvee reostusnäitajate piirnormide ületamise kohta. Korteriühistu vastas 17.08.2020, et on 2020. a suvel reoveepuhastile teostatud hooldustööd (paigaldatud on uus reoveepump, õhukompressor, käivitatud kolmas bioreaktor, tühjendati mahutid täielikult ja alates 01.08.2020 on puhastusseade täielikult taaskäivitatud). Keskkonnaamet juhtis 20.10.2020 kirjaga nr DM-111124-6 korteriühistu tähelepanu, et teised kontrollseire analüüsitulemused, mis ei vastanud nõuetele, on võetud kuu peale tehtud hooldustöid. Keskkonnaamet palus vee erikasutajal esitada tegevuskava reoveepuhasti toimimise ning heitvee nõuetele vastavusse viimiseks hiljemalt 30.11.2020. Kuna korteriühistu tähtjaks tegevuskava ei esitanud, siis tuletas Keskkonnaamet 05.01.2021 kirjaga nr DM-111124-7 meelde ülalmainitud tegevuskava esitamise vajadust ja määras esitamiseks uue tähtja 05.02.2021. Tegevuskava on tänaseni Keskkonnaametile esitamata.

Peale viimast Keskkonnaameti kirja (05.01.2021) teostasid 06.09.2021 Keskkonnaameti inspektorid korteriühistu reoveepuhasti kontrolli (OKP 1108372), kus ettevõtte selgitas, et lisaks eelnevalt loetletud hooldustöödele paigaldati 2020. aasta sügisel lisa-areator, peale mida on korteriühistu sõnul heitvesi nõuetele vastanud. KOTKAS kohustuste mooduli aruannete põhjal ei ole võimalik puhasti töö nõuetekohasust hinnata, kuna 2021. ja 2022. a seireandmed on esitamata, kuid 2022. a II ja III kvartali saastetasu arvutuse deklaratsiooni andmetel ületati nendes kvartalites heljumi ja KHT sisaldusi heitvees. Paraku saastetasu arvutuste juurde analüüsiakte esitatud ei ole.

Arvestades VMK meetmega ja sellega, et Keskkonnaametil puudub teave 2005. a-l rajatud reoveepuhasti tegeliku seisukorra ja suublasse juhitava heitvee nõuetekohasuse kohta, siis tehti ettepanek korteriühistu väljalaskmele IV161 VMK 2022.–2027. a meetmeprogrammis kavandatud uuringu meetme (PRV02_2_2) lisamiseks 2024-2025 MP rakendamisse tegevuskavasse olemasoleval kujul. Täiendavalt tehti käesoleva tegevuse C.7.3 tegevuskavaga ettepanek kahe täiendava meetme rakendamiseks. Väljalase lisati 2024-2025. a operatiivseire nimekirja ja järelevalve meetme (KJ01) rakendamiseks.

- VMK perioodi 2022–2027 meetmeprogrammis nimetatud, **Edise** heitvee väljalase nr **IV064** jäi 2020. a-l tegevuse C.7.3 valimist välja kuna Keskkonnaametil oli teave, et väljalask on lähiajal likvideeritav. Tänapäevaks on EELIS andmetel väljalask endiselt kasutusel ja OÜ Järve Biopuhastusele on väljastatud ka keskkonnakaitseluba KL-510001 muuhulgas saasteainete suublasse juhtimiseks Edise heitvee väljalaskmest.

Vee saastetasu deklaratsioonide andmetel on 2020. a-l esinenud ületamisi mitmes kvartalis, nii BHT7, KHT kui ka heljumi osas. Peale 2020. aastat on ettevõtte deklareerinud ühe väikese 2 mg/l ületamise BHT7 osas 2022 IV kvartalis. Arvestades, et heitvee saasteainete ületamised on jäänud keskkonnaministri määruse nr 61 § 17 lg 2 ja 3 lubatud vahemikesse, lisatakse puhasti väljalaks operatiivseiresse. Kui kontrollseire andmetest selgub, et heitvesi ei vasta nõuetele, küsitakse ettevõtet heitvee nõuetele mittevastavuste kohta põhjendusi ja küsitakse, mis tegevusi ettevõtte on teinud nõuetekohasuse saavutamiseks. Vajadusel kavandatakse omaniku tegevuseks meede järgmise perioodi 2026-2027 tegevuskavas.

- VMK perioodi 2022–2027 meetmeprogrammis nimetatud **TNC Components** puhasti väljalaskme **IV079** 2022. a kolme omaseire andmetel on ületatud loa nõudeid heljumi osas. Vastavalt aastaaruandele, kus hinnatakse heitvee vastavust keskkonnaministri määruse nr 61 § 17 nõuetele, on heitvesi vastanud aga nõuetele. Ettevõtte ei ole ületamisi põhjendanud. VMK-s nähakse ette uuringu teostamist heitvee nõuetele mittevastavuste välja selgitamiseks.

Arvestades, et 2019. aastal on Keskkonnaametile teadaolevalt teostatud (EELIS 2022 andmetel) settebasseini rekonstrueerimistöid, ja et aastaaruande kohaselt vastab heitvesi nõuetele, siis tehti käesoleva tegevuse C.7.3 tegevuskavaga ettepanek väljalase lisada 2024-2025. a operatiivseire nimekirja. Saadud teabe alusel hinnatakse puhasti nõuetele vastavust uuesti ja vajadusel kavandatakse jätkumeetmed ja 2022.–2027. a VMK MP-s ette nähtud meetme rakendamine.

- VMK perioodi 2022–2027 meetmeprogrammis nimetatud **Mäetaguse** reoveepuhasti heitvee väljalaskmel **IV055** on aastate 2020-2022 vahemikus kord aastas omaseire andmed näidanud reostusnäitajate ületamisi. Ületamisi ei ole ettevõtte põhjendanud. Alutaguse valla keskkonnaspetsialisti väitel (30.12.2021 protokoll nr 7-20/22/25365) on 2022. aastal tehtud investeeringuid puhasti rekonstrueerimiseks ja puhastati järelpuhastuseks kasutatavad biotiigid. Omaseire analüüside tulemused 2022. a III ja IV kvartali osas on nõuetele vastanud. Aastaaruande põhjal võib heitvee keskkonnaministri määruse nr 61 § 17 nõuete alusel lugeda nõuetele vastavaks. Arvestades, et saasteainete ületamised ei ole pidevad, ent on näha, et periooditi ei suudeta tagada heitvee reostusnäitajate nõuetele vastavust, siis tehti käesoleva tegevuse C.7.3 tegevuskavaga ettepanek väljalase lisada 2024.–2025. a operatiivseire nimekirja. Saadud teabe alusel hinnatakse puhasti nõuetele vastavust uuesti ja vajadusel kavandatakse jätkumeetmed ja 2022.–2027. a VMK MP-s ette nähtud meetme rakendamine.

- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **lisaku** reoveepuhasti väljalaskme nr **IV082** omaseire andmete kohaselt on 2022. a II ja III kvartalil ületatud oluliselt BHT7, KHT, heljumi,

üldlämmastiku ja üldfosfori piirväärtuseid. Ka 2022. a aastaaruande kohaselt ei vasta lisaku reoveepuhastit väljuv heitvesi ühegi saasteaine osas nõuetele. Alutaguse valla ÜVVKAK 2020-2032 kohaselt on lisaku reoveekogumisala kanalisatsioon rekonstrueeritud 3 a tagasi, so ca 2017. aastal. Leiti, et lisaku puhastis esines heitvees saasteainete kontsentratsioonide ületamisi. Probleemiks peeti sademevee sattumist reoveekanaliseerimisele.

Seoses 2024-2025 aastate meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostamisega uuriti ka lisaku reoveepuhasti loa omanikult, millest nõuetele mittevastavused põhjustatud on ja mida on ettevõtte seni nõuetelevastavuse saavutamiseks teinud.

Alutaguse Haldus OÜ vastas 02.06.2023 e-kirjas DM-124917-2, et ajavahemikus 01.04.2022–30.06.2022 oli puhasti töö režiimist väljas seoses suurenenud reovee sissevooluga, mis omakorda oli tingitud suurest sademevee ja pinnavee sattumisest kanalisatsiooni. Ajavahemikus 01.07.2022–30.09.2022, kui reoveepuhasti muda kogus hakkas taastuma, lasti kuskilt kanalisatsiooni arvatavasti mingit bakteritele mürgist ainet, mille tulemusena puhastis puhastusprotsess praktiliselt lakkas. Ettevõtte on puhasti probleemide lahendamiseks tellinud tehnoloogilise projekti puhastusseadmete rekonstrueerimiseks. Alutaguse vallavalitsus esitas tehnoloogilise projekti alusel rahastustaotluse piiriäärsete piirkondade (endine Est-Rus) programmi rahastustaotluse aga jäi toetuseta. Alutaguse Haldus otsib võimalusi ja vahendeid projekti elluviimiseks.

Arvestades eelnevaga, et puhastist väljuv heitvesi ei ole vastanud nõuetele ning põhjustest tulenevalt võib see ka tulevikus korduda, ja et ettevõttele on teada põhjused ja kavandatud leevendusmeetmed, leiab Keskkonnaamet, et puhasti ja väljalask on asjakohane lisada VMK MPi 2024-2025 rakendamise tegevuskavasse VMK MP-s ette nähtud tehnilise meetmega.

- Veemajanduskava meetmeprogrammis nimetatud **Olgina** reoveepuhasti väljalaskme **IV096** omaseire andmete kohaselt on heitvesi vastanud loa nõuetele. Keskkonnakaitseloomas ei ole seadusest tulenevatest kohustustest eraldi täiendavaid meetmeid ettevõtetele rakendamiseks seatud. Arvestades Olgina reoveepuhasti vanusega ja et väljalaskme osas puuduvad ajakohased operatiivseire andmed, lisatakse puhasti väljalase tegevuskavasse operatiivseire meetmega.
- Inventeeritud ja VMK MP-s nimetatud **Viivikonna** läbivoolse aktiivmudapuhasti väljalaskme **IV032** heitvesi on 2019-2022 omaseire andmetel vastanud nõuetele, kuid puhasti tõhusus on 2022. a aastaaruande põhjal heljumi osas on 57,3 %, mis ei vasta keskkonnaministri määruse nr 61 lisa 1 nõuetele, mille kohaselt peab puhastil, mis teenindab reoveekogumisala alla 300 ie olema heljumi

osas puhastusvõimsus vähealt 70%¹⁰ Kontrollseiret heitvee väljalaskmele aastatel 2019-2022 teostatud ei ole. Objekti kontrolli andmetel on puhasti amortiseerunud ja alakoormatud.

Käesoleva aruande koostamise ajal oli avalikustamisel Narva-Jõesuu Linna Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava 2023-2035 eelnõu¹¹, milles kirjutatakse: „Viivikonna külas ei osutata kanalisatsiooniteenust, kuid olemas on amortiseerunud kanalisatsioonitorustik (kokku umbes 3,9 km), survekanalisatsioonitorustik (umbes 600 m), amortiseerunud reoveepumpla ning reoveepuhasti, kust reovesi lihtsalt läbi voolab. AS Narva-Jõesuu Kommunaal on paigaldanud Viivikonna reoveepumplasse (Rahu tn 10b) 2 reoveepumpa, et tagada reovee suunamine reoveepuhastisse. Viivikonna külas nähakse arengukavas ette investeeringud veevarustuse tagamiseks, kuid ühiskanalisatsiooniga investeeringuid ei planeerita.” Arvestades eelnevaga küsiti selgitusi keskkonnakaitseloa omanikult, milles paluti selgitada, kas puhasti võtab endiselt vastu asula reoveed ja suunab heitvett peale puhastit suublasse? Kui jah, siis millised on tehtud või planeeritud tegevused puhasti töö ja kanalisatsiooni nõuetekohasuse saavutamiseks? Käitaja vastas, et ootavad omavalitsuse seisukohta, kuidas ja millises mahus on omavalitsus valmis sinna investeerima.

Keskkonnaamet leiab, kui ÜVK AK eelnõus on leitud, et puhasti ei toimi ja kui puhastusefektiivsuse hindamiseks võetud analüüsid näitavad puhasti toimimist alla normi, on vaja puhastiga tegeleda või leida muu viis Viivikonna reovee nõuetekohaseks käituseks. Keskkonnaamet lisab Viivikonna puhasti projekti tegevuskavasse tehnilise meetmega HKÜ02_4_3 Viivikonna reoveepuhasti ja kanalisatsiooni tehnilise toimimise tagamiseks.

- Inventeeritud ja VMK MP-s nimetatud **Sinimäe reoveepuhasti** väljalaskme **IV061** heitvees leiti 2021 a II kvartalis teostatud kontrollseire raames BHT₇, heljumi ja üldlämmastiku piirnormi ületamine. Väljalaskme omaseires on tuvastatud ületamised 2022. a III kvartalis fenoolide osas. Arvestades eelnevaga lisatakse väljalase operatiivseiresse. Kui kontrollseire andmed näitavad heitvee saasteainete sisalduste nõuetele mittevastavusi, siis küsitakse jätkutegevusena ületamiste põhjuste ja tarvitusele võetud või võetavate meetmete kohta. Saadud teavet analüüsitakse ja vajadusel kavandatakse järgmised jätkumeetmed 2026-2027 VMK rakendamise tegevuskavas. Arvestades, et ületamisi on esinenud on asjakohane lisada puhasti ka VMK MP-s ettenähtud meetmega (tabel3meede1080) loa tingimuste täitmise tagamiseks.

¹⁰ Ka 2023 I kv omaseire aruande juurde panud analüüsiakti alusel on puhasti tõhusus heljumi osas 56,9 %.

¹¹ Eelnõu avalik väljapanek kestis 15.05.2023 – 15.06.2023.

- Inventeeritud **Sonda reoveepuhastist** (väljalase nr **IV063**) väljuva heitvee seireandetes ületamisi ei ole leitud. Määruse nr 99 lisa 1 kohaselt rakenduvad Sonda ouhastile BHT7 puhul puhastuste vähemalt 80% , KHT puhul 75% , Püld puhul 70%, Nüld puhul 30 % ja heljumi puhul 70%. Sonda reoveepuhasti tegelikud puhastusastmed vastavalt 2022. a aruandele on BHT7 31,4% , KHT puhul 0%, heljumi puhul 69,7% , Nüld 19% ja Püld puhul 77,3%. Kõik puhastusastmed peale üldfosfori jäävad alla määruse nr 99 nõutule. Seda selgitab asjaolu, et Sonda reoveepuhasti ja ühiskanalisatsioon on Lüganuse valla ÜVK AK kohaselt äärmiselt amortiseerunud ja reostusohklik. Sonda asula jääb kogu ulatuses kaitsmata ja nõrgalt kaitstud põhjaveega alal Ordoviitsiumi Ida-Viru põhjaveekogumile, mille keemiline seisund on hinnatud halvaks ja üheks koormuseks on inimtegevusega kaasnev hajukoormus. Lüganuse valla ÜVK AK-s on Sonda puhasti ühiskanalisatsiooni rekonstrueerimine ja laiendamine kavandatud lühiajalisse programmi, aastatele 2023-2024.. Arvestades Sonda reoveepuhasti seisukorraga, ÜVK AK programmiga, ning asjaoluga, et amortiseerunud kanalisatsioon ohustab põhjavee seisundit lisatakse Sonda puhasti projekti tegevuskavasse ettepanekuga lisada see VMK MP-i 2024-205. a rakendamise tegevuskavasse reoveepuhasti ja ühiskanalisatsiooni tehnilise toimimise tagamiseks, nõuetekohasuse saavutamiseks ja reostusohu likvideerimiseks.
- Inventeeritud ja VMK MP-s nimetatud **Vaivara** reoveepuhasti heitvee väljalaskme **IV223** kontrolli käigus tuvastati peamiseks probleemiks heitvee kõrge heljumisisaldus, mille lahenduseks pakkusid kontrolli teostanud inspektorid biotiigi väljavoolus kasutada turvas- või liivafiltreid. Puhasti on käesoleva aruande koostamise ajal eelnõu faasis oleva Narva-Jõesuu linna ÜVK AK kohaselt rajatud 2017. aastal. Kontrollseiret aastatel 2019-2022 teostatud ei ole. Ettevõtte omaseire andmete kohaselt on puhastist väljuvas heitvees ületatud saasteainete piirnorme 2021. ja 2022. aasta kõikides kvartalites nii BHT₇, KHT, üldfosfori, heljumi kui ka kahel korral fenoolide osas. Puhastist väljuv heitvesi ei vasta 2022. a aastaaruande põhjal keskkonnaministri määruse nr 61 ja keskkonnakaitseloa nr KL-510252 nõuetele.

Käesoleva aruande kirjutamise ajal oli avalikustamisel Narva-Jõesuu linna ÜVK AK 2022–2035, milles selgitati: “Vaivara küla reoveepuhasti on heas seisukorras ning tagab reovee nõuetekohase puhastuse.” Samas et “Viimase analüüsi tulemustest järeldub, et olemasoleval reoveepuhastil on raskusi reovee nõuetekohase puhastamisega. Arengukava koostamise käigus tuvastati reoveepuhastil tehnoloogiline probleem, mis oli kõrgendatud heitvee reostusnäitajate põhjustajaks. Probleem sai kõrvaldatud ja võib eeldada, et järgmise heitveeanalüüsi tulemused vastavad kehtestatud piirmääradele”.

Arvestades eelnevaga palus Keskkonnaamet 22.05.2023 kirjaga nr DM-124857-1ettevõttel selgitada, millest olid põhjustatud Vaivara reoveepuhasti väljalaskmest IV223 väljuva heitvee saasteainete kontsentratsioonide nõuetele mittevastavused? Mis tegevused ja millal on tehtud reoveepuhasti nõuetekohase töö saavutamiseks ja edasiste ületamiste vältimiseks?

Ettevõtte vastas 24.05.2023 kirjaga nr 4/ 6 (registreeritud Keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 24.05.2023 kirja nr DM-124857-2 all): „Vaivara küla reoveepuhasti on ju nii nimetatud looduslike biotiikide baasil toimiv puhasti, millega meil tõesti tekib probleeme ja seda just nimelt I ja II kvartal“. Ettevõtte plaanib 2023. aastal septikute regulaarsemat väljavedu ja sellega puhasti puhastusnäitajad taas korda“.

Veendumaks, kas sette regulaarsem väljavedu tagab nõuetekohase heitvee suublasse juhtimise, lisatakse projekti tegevuskavas meede operatiivseire teostamiseks. Arvestades eelnevaga, lisab Keskkonnaamet Vaivara puhasti ja väljalasu 2024-2025 projekti tegevuskavasse ka ettepanekuga lisada reoveepuhasti VMK MP-i 2024.-2025. a rakendamise tegevuskavasse meetmeprogrammis ette nähtud tehnilise meetmega puhasti nõuetele vastavuse tagamiseks. Juhuks kui operatiiv ja omaseire andmed näitavad, et heitvee nõuetekohasust ei ole saavutatud planeeritud meetmeid rakendades, tuleb rakendada tehniline meede eksperthinnangu teostamiseks ja vastavalt eksperthinnangule omaniku tegevuse meetme rakendamiseks ja vajalike tööde teostamiseks.

- **Kuremäe kloostri** reoveepuhasti (väljalase **IV186**) on haldaja sõnul alakoormatud ja reoveepealevool on tsükliline. Kuna haldaja ei suutnud järelkontrollide teostamise jooksul puhasti tööd nõuetele vastavaks viia ja heitvee reostusnäitajad ületasid regulaarselt ja oluliselt piirnorme, teostati projekti Life IP CleanEST raames Kuremäe kloostri puhasti reostuskoormuse määramine, kus selgus, et reoveepuhastisse sisenev koormus (400 ie) ületab reoveepuhasti projekteeritud koormust (200 ie). Reovee pealevool ja koormus puhastile sõltub kloostri küllastatavusest ja on seega ebaühtlane, mistõttu ei suudagi projekteeritud biokilepuhasti nõuetele vastavaid tulemusi tagada. Lahenduseks pakuti Kuremäe kloostri reoveepuhasti likvideerimist ja reovee suunamist Kuremäe küla reoveepuhastile (Kuremäe asula puhasti PUH0440390 , väljalask IV039) või uue annuspuhasti rajamist. Kuremäe kloostri osas algatati haldusmenetlus nr 2803. Arvestades, et puhasti haldajale on teada puhasti toimimise probleemid ja nende põhjused, et puhasti ja väljalase ei vast nõuetele ja on reostusohlikud, lisatakse Kuremäe kloostri puhasti projekti tegevuskavasse ettepanekuga lisada see pinnavee kogumipõhiste meetmete hulka omaniku tegevuste rakendamiseks ja reoveepuhasti nõuetekohasuse saavutamiseks. Samal ajal on asjakohane lisada puhasti järelevalve meetme rakendamiseks, et veenduda ja vajadusel toetada omanikku vajalikes tegevustes.

- **Pühtitsa kloostri puhasti** ja selle heitveeväljalaskme **IV192** paikvaatlusel selgitas puhasti haldaja, et puhasti on ülekoormatud rasvase lüpsivee juhtimisest puhastile. Kontrollil tuvastati, et õhutuskambris vahutab aktiivmuda, mis inspektorite selgitusel võis tekkida detergentide kasutamisest, aktiivmuda vanusest või liigsetest rasvade kuhjumisest. Viimase järelkontrolli ajal (06.10.2021 OKP nr 1109055) tuvastati, et ettevõtte on puhasti toimimiseks võtnud kasutusele järgmised meetmed: piimapuhastusseadmete vett ei suunata puhastisse, vadaku äravool suunati sõnnikuhoidlasse, rasvafiltrit puhastatakse sagedamini, asendati aeratsioonikompressor, väljalaskme koht puhastati. Kontrolli teostanud inspektorid hindasid tegevused piisavaks. Keskkonnaamet teostas väljalaskme osas kontrollseiret 2022. a I ja II kvartalites kokku kolmel korral, mil iga kord ületasid heitvee kõik reostusnäitajad oluliselt kehtestatud piirnorme. Keskkonnaameti loa halduril on teave, et klooster on võtnud omaseire analüüsi proovid teisest kohast kui loal märgitud, selletõttu võib olla ka suur erinevus kontrollseirete ja omaseire andmete vahel. Samuti on Keskkonnaametil teave, et klooster pöördus KOV-i poole abi saamiseks ja loodetakse, et koostöös on leitud lahendus reoveepuhasti probleemidele. Arvestades asjaoludega lisatakse puhasti projekti tegevuskavasse ettepanekuga lisada see VMK MP-i 2024-2025. aasta rakendamise tegevuskava pinnavee kogumipõhiste meetmete nimekirja omaniku tegevuste teostamiseks ja puhasti nõuetekohase töö saavutamiseks. Arvestades, et käitaja senised tegevused ei ole puhasti nõuetekohast tööd taganud, et käitajal puudub teave puhasti probleemide põhjustest, lisati ka omaniku tegevuse meetme rakendamiseks vajalik eelnev meede eksperthinnangu teostamiseks. Arvestades asjaoludega lisatakse puhasti osas tegevuskavasse ka meede puhasti töö osas käitaja üle järelevalve teostamiseks.
- Kontrolli valimisse kuulus ka **Kunda prügila** nõrgvee väljalask **LV111**, mis enne suublasse juhtimist läbib reoveepuhasti, kus toimub aluselise vee neutraliseerimine ning bioloogiline järelpuhastus. Keskkonnakaitseloa nr L.VV/329233 vormi 16 p-s 1 on sätestatud nõue võtta tarvitusele meetmed nõrgvee nõuetelevastavuse saavutamiseks: „Rakendada nõrgvee puhastusprotsessi parandamiseks meetmed Keskkonnaametile 06.10.2017 (registreeritud Keskkonnaametis 09.10.2017 nr 14-6/17/5527-9 all) esitatud ajakava alusel“. Keskkonnaameti järelevalveosakond on algatanud haldusmenetluse. Arvestades asjaoludega lisati Kunda prügila heitveelase projekti tegevuskavasse ettepanekuga lisada see VMK MP-i rakendamise 2024-2025. a tegevuskavasse VMK MP-s ettenähtud meetmetega. Asjakohaseks peeti ka lisada 2024-2025. a rakendamise tegevuskavasse järelevalve meede, tuvastamaks, kas ettevõtte on kasutusele võtnud vajalikke meetmeid ja saavutanud suublasse juhtimiseks nõuetekohase heitvee.

Kahe puhasti heitveetulemused on seni küll vastanud nõuetele, kuid puhastile jõudva koormuse ebäühtlasest iseloomust tulenevalt on esinenud saastainete sisalduse ületamisi. Nende puhastite osas (Remniku lastelaagri ja Illuka kooli), kontrollitakse CleanEST projekti raames iga aastast seireandmeid ja muid asjaolusid, ning vajadusel tehakse ettepanekud järgmise perioodi tegevuskavade täiendamiseks. Mõlema puhasti käitajaid teavitatakse Nurescoast II projekti tulemustest, kui võimalikust lahendsallikast puhasti töö sesoonsuse probleemide lahendamisel.

Kokkuvõte

Käesolevas raportis on esitatud projekti Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 raames teostatud asula- ja tööstusreoveepuhastite inventariseerimise tulemuste analüüs, mille põhjal töötatakse välja projekti Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 üks tulemitest: täpsustatud tegevuskava asula- ja tööstusreoveepuhastitest tuleneva reostuskoormuse vähendamiseks (projekti tegevuskava). Projekti tegevuskava eesmärk on toetada perioodi 2022–2027 veemajanduskava meetmeprogrammi rakendamist ja veemajanduskava eesmärkide saavutamist viru alamvesikonnas.

Aastatel 2020 – 2022 teostati Life IP projekti CleanEST raames 29 väljalasu osas kokku ligikaudu 59 objekti kontrolli ja järelkontrolli. Täiendavalt tutvuti veel 2022.–2027. a VMK MP-s nimetatud 16ne¹² asula- ja tööstusreoveepuhasti oma- ja operatiivseireandmete ja loa nõuetega ning muude asjaoludega. Saadud teavet analüüsiti ja iga reoveepuhasti ja selle juurde kuuluva heitvee väljalaskme osas võeti seisukoht selle nõuetelevastavuse osas. Nende objektide puhul, kus esines nõuetele mittevastavusi või oli vaja täiendavat teavet, pakuti välja vajalikud tegevused, mis on esitatud käesoleva töö Lisas 1.

Inventariseeritud 29st väljalaskmest 8 lisati projekti tegevuskavasse ja 2022.–2027. a VMK MPis nimetatud täiendavast 16st väljalaskmest lisati tegevuskavasse 7. Kokku esitati projekti tegevuskavas ettepanekud 15 väljalaskme ja puhasti osas. Nendest 8 puhul peeti vajalikuks täiendava operatiivseire teostamist. Järelevalve meetet peeti vajalikuks rakendada nelja puhasti ja väljalaskme osas. Kolmel juhul peeti vajalikuks meetmete rakendamist kanalisatsiooni ja reoveepuhasti rekonstrueerimiseks ja nõuetekohase töö saavutamiseks. Tegevuskavasse lisati 8 tehnilist meetet (KKL02_2_1)_meetet omanike tegevuste teostamiseks loa tingimuste täitmisel ja puhasti nõuetekohase töö saavutamiseks. Uuringu meetet (PRV02_2_2) eksperthinnangu teostamiseks peeti vajalikuks rakendada viiel juhul.

Projekti tegevuskavaga lisati olemasolevatele koormustele, mis olid nimetatud VMK MP-i pinnaveekogumipõhiste meetmete tabelis, 13 täpsustavat meetet (meetet VMK11_4_2 lisati 8, meetet KJ01 lisati 2 ja meetmeid KKL02_2_1, HKÜ02_4_3 ning PRV02_2_2 lisati üks). Kogumipõhiste meetmete hulka lisati projekt tegevuskavaga 4 täpsustatud koormust (PUH0440590 Purtse, PUH0440630 Sonda, PUH0000014 Kuremäe kloostri reoveepuhast ja PUH0441920 Pühtitsa kloostri puhastusseadmed) mida VMK MP-s ei olnud kogumipõhiste koormuste hulgas nimetatud.

¹² Käesoleva aruande tabelis 3 nimetatud väljalaskmetest 7 inventariseeriti projekti CleanEST raames teostatud objekti kontrollide raames aastatel 2020-2022.

Täpsustatud meetmed lisati VMK MP-i 2024-2024 rakendamise tegevuskavasse. Täpsemalt saab projektis täpsustatud meetmetega tutvuda Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 tegevuskavas „ Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete tegevuskava (C.7.3)“ projekti kodulehel.

LISA 1: Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete tegevuskava (C.7.3)

Käesoleva aruande põhjal Keskkonnaameti poolt koostatud projekti Life IP CleanEST tegevuse C.7.3 tulem „Asula- ja tööstusreoveepuhastite heitvee väljalaskmete tegevuskava (C.7.3)“ esitatakse eraldi dokumendina.